

Med venlig deltagelse

Sæson 2007/2008

Studiehæfte

Det Kongelige Teater

Indhold

Handling	s. 3
Faktion	s. 5
8 regler til Erling Jepsen	s. 7
1. uddrag	s. 8
2. uddrag	s. 10
3. uddrag	s. 11
Uddrag fra romanen <i>Med venlig deltagelse</i>	s. 14

Skolebilletter til 40 kr. kan bestilles til alle de spilledage, der er nævnt som skoleforestillinger. Se datoer på www.kglteater.dk. Skolebilletter bestilles via www.kglteater.dk.

Skolebilletter kan bestilles af:
Børnehaver, fritidshjem, folkeskoler,
efterskoler, ungdomsskoler, gymnasier,
HF-studier og handelsskoler.

Til de øvrige spilledage kan der bestilles
U30 billetter med 65 % rabat.
U30 billetter bestilles via www.Billetnet.dk eller www.kglteater.dk
U30 kan bestilles af alle under 30 år

For hver 10. bestilte skolebillet eller U30
billet kan der bestilles en lærerbillet til
samme pris.

Grafisk design: Søren Ajspur
Redaktion: Birthe D Knudsen

Medvirkende

Allan
Jens Albinus
Margrethe
Ghita Nørby
Sven
Stig Hoffmeyer
Sanne
Tammi Øst
Asger
Peter Gilsfort
Johannes
Ole Ernst
Hawas
Peter Khouri
Charlotte
Maria Rossing
Politi-Sussi
Lisbeth Wulff
Trine/sygeplejerske
Christine Gjerulff
Madsen
John Martinus
Detlefsen
Lars Lunøe
Budde
Troels Munk
Dødgraveren
Anders Hove
Krüger
John Frederiksen

Instruktør
Emmet Feigenberg
Dramatiker
Erling Jepsen
Scenograf
Rikke Juellund

Handling

Forfatteren Allan får i sit hjem i København besked om farens nylige død. Han ringer straks og fortæller det til sin psykisk og fysisk syge søster Sanne og stemningen er lettet, men anstrengt. Allan er ikke interesseret i at komme til begravelsen, men sender i stedet en buket blomster med kortteksten *"Med venlig deltagelse"*.

Nogen tid forinden er scenen sat i Sønderjylland hvor den pensionerede mælkeemand på diæt, Johannes og hans kone Margrethe (Allans mor og far) sidder og slapper af foran fjernsynet. Johannes går, for at tilfredsstillende Margrethe, i det iskolde bad i kælderen i håbet om at lokke hende med under dynen. I mellemtiden er Sven, naboen med et godt øje til Margrethe, kommet forbi og de to taler om børnene Allan og Sanne – om hvorfor Johannes ikke ønsker dem i huset og at Margrethe da burde kontakte dem alligevel. Årsagen til farens had er Allans bøger om familien, blandt andet om farens forhold til Sanne på sofaen om natten. Johannes bliver efter Svens besøg puttet under dynen, men Margrethe, den både varme, lumske og kyniske kone, føler lidt med ham efter den hårde tur under bruseren, så hun giver ham det glas fløde og den ostemad som han ellers ikke må få på grund af hjertet.

Johannes kløjes dog imidlertid i osten.

Han ligger nu på sygehuset efter episoden med osten og lægen Hawas forklarer hvordan det hele står til med Johannes, men undres over at det kunne ske. Hjemme fra sygehuset igen er Johannes ved at ordne de gamle begravelsestaler som han har holdt i byen og hvor Allan som barn hver gang var med. *"Det er noget Allan og jeg har haft sammen"* siger han til Margrethe, men Johannes bliver dog irriteret over den larm der kommer fra tivolimarkedet i byen.

Margrethe og Asger (Allans rolige storebror) læser alle kondolencebreve, og opdager at der i hilsnen fra Allan står to andre navne, hvilket sætter tanker i gang hos Margrethe. Margrethe beslutter at ringe til Allan: *"Allan? Kommer du så hjem nu? Far er død, du må gerne."* Allan ringer videre til Sanne og de aftaler at tage over til deres Mutti. Margrethe er lykkelig for at se sine to børn igen. Spørgsmålene om tiden alene med faren de sidste ni år vælter ud af Allan og Sanne. Allan opdager begravelsestalerne og begynder at genoverveje farens følelser for ham.

Handling

Allan kommer igen på besøg hos sin mor denne gang med sin kone Charlotte. Samtalen falder blandt andet på den gamle røde sofa og begravelsestalerne, alt sammen ting Charlotte har læst om og fået fortalt via Allan. Hun føler sig ikke helt godt tilpas. I løbet af de forskellige samtaler får Allan fornemmelsen af faren måske ikke døde helt naturligt, måske fik han hjælp, men af hvem og hvordan? Allan beslutter sig for at blive i Sønderjylland for at undersøge sagen, så Charlotte må tage alene hjem til København.

Allan tager på sygehuset for at tale med reservelægen Hawas om dødsårsagen. Han må bare vide besked så han en gang for alle kan vende ryggen til Sønderjylland. Men Hawas er ingen stor hjælp. Hawas rolige sind og blide stemme fortæller forklarende hvordan Allan må tale med politiet hvis han føler der er sket en fejl i sagen om hans far.

Det bliver stemningen ikke bedre af, og nu mistænker Allan alt og alle for medvirken til farens død.

Margrethe har i mellemtiden lugtet lunten og begynder at blive en smule bekymret over, hvad Allan mon finder ud af med sin efterforskning. Hun brænder begravelsestalerne i baghaven og inden Allan når at opdage det, er alt væk. *"Jamen herregud, ville du ligefrem have læst det gamle skidt?"*

Alle naboerne er hjemme hos Margrethe for at tage afsked med huset, da hun skal flytte op i byen til et nyt hus. Ind af døren kommer Politibetjenten Sussi som ønsker Margrethe med på stationen for at afhøre hende omkring Allans mistanke. Margrethe forklarer hvordan Johannes bare ville spise fed mad og hvordan han selv gik op i luftgynge da tivoliet var i byen. Sussi mener alligevel Margrethe bør forklare hvordan han egentlig døde. Hvad der virkelig skete med Hawas og med den respirator på sygehuset.

Hjemme i huset er stemningen en smule trykket, de anklager nu alle Allan for at ruske op i en overstået sag, men Allan vil stadig til bunds i tingene, han vil have buret dem inde der har gjort det mod hans far. Allan får nu hele skylden for hvordan hans far blev behandlet de sidste mange år af blandt andet folk i byen på grund af Allans afsløringer i bøgerne. Allan kan ikke klare presset og beslutter at tage hjem, dog vil han lige pakke de sidste ting blandt andet den mælkekasket hans far altid bar, og som han mener skal tilfalde ham. MEN... kasketten fik faren med i kisten.

Da Allan er på vej mod rutebilstationen, bliver han konfronteret med byens aldrende herrer, der bestemt ikke har glemt Allan og hans nylige kaos i byen. Allan møder her igen Hawas og konfronterer ham endnu en gang med faderens død.

Hurtigt tilbage i huset ånder Allan lettet op, for nu har Hawas forklaret at faren døde en naturlig død. Men igen opstår der spørgsmål i de forskellige personers forklaring så Allan må endnu en gang bearbejde tankerne. Allan, der efterhånden har opgivet, tager på kirkegården for at besøge farens grav inden rejsen går mod København, men pludselig dukker Sanne op og begynder at grave. *"Du skal have den kasket, så får du det bedre."*

Efter et større postyr får Allan kasketten og kan roligt tage mod København igen. Han tager nu situationen med sindsro, da Charlotte spørger: *"Hvem var den skyldige?"* – "Nå det, kan det ikke være lige meget?" svarer Allan.

Hjemme i Sønderjylland er vi tilbage i tiden til den dag faren ordner begravelsestalerne til Allan. Sven, som atter engang er på besøg, vil hen til tivoliet sammen med de andre herrer, men Margrethe vil kun med hvis Johannes også går med. Henne ved tivoliet får de alle lokket Johannes op i luftgynge, hvilket hans helbred bestemt ikke kan klare eftersom luftgynge "tilfældigt" sætter sig fast. Endelig antydes dødsårsagen og hvem der var med til at give ham det sidste skub.

Faktion - blanding af fakta og fiktion

Begrebet genre er, når man sætter f.eks. litterære tekster, film, eller forskellige typer af dramatik i grupper. Dramatiske tekster der minder om hinanden, som for eksempel *Matador*, *Anna Pihl* og *Forbrydelsen* hører til i genren dansk tv-drama. Genren amerikanske tv-serier indeholder for eksempel *Venner*, *Beverly Hills 90210*, *Skadestuen*, osv.

Genren fakta indeholder fortællinger (film, tale, litteratur, nyheder osv.) der er sande i forhold til virkeligheden. Fakta er når noget er rigtigt og ikke er fantasi. Begivenheder der er optaget mens de sker, historier der kun fortæller sandhed, oplevelser der virkelig er hændt osv. Bliver dette sandhedskrav brudt kan det have store konsekvenser for de ansvarlige. *Nyhederne* og *Tv-Avisen* er to programmer, der skal fortælle sandheden. Dokumentarprogrammer eller -film hører også under genren fakta.

Fiktion er den genre, der er opdigtet i forhold til virkeligheden. Her er alt, hvad man får fortalt noget der er fundet på, ingen af tingene er sket i den virkelige verden. Det kan være urealistiske begivenheder, opfundne steder, personer med overnaturlige evner osv. Miljøet, personerne og handlingen er opfundne til lejligheden. Her kan der tænkes på fortællinger som *Harry Potter*, *Star Trek* og *Ringenes Herre* og fra tv-verden for eksempel *Anna Pihl*, *Drengene fra Angora* og *Venner*.

Faktion er en blanding af de to genrer. Der bliver brugt interessant materiale fra virkeligheden tilsat det opdigtede. Det er oftest svært for modtageren af bogen,

filmen eller serien med faktionsindhold at se, hvor grænsen går mellem mediets fakta og fiktion. Der kan laves tydelige skel ved at lave en fuldstændig urealistisk scene midt i det troværdige, men der kan også laves troværdige scener som er opdigtet til lejligheden. Faktion kan være fiktive reportager, dokumenterede dramaer, iscenesatte begivenheder, fremstilling af rekonstruerede situationer, skjult kamera osv. Af forskellige faktionsfilm og serier kan nævnes tv-serierne *Matador*, *Kroniken* og *Rejseholdet*, og på film som *Mit Afrika*, *Nordkraft* og *World Trade Center*. Et eksempel på hvor svært det kan være at finde grænsen, var da den danske forfatter Peter Høeg udgav sin påståede faktiske, men i virkeligheden opdigtede roman *De måske egnede*. Her lykkedes det ham, at få landets udenrigsminister til at betegne bogen som sand.

Erling Jepsen er en af de mange forfattere, der benytter sig af faktion. Han skriver værker, der er en blanding af virkelighed og det selvopfundne. Han bruger sit eget liv i sine skuespil og romaner, men fortæller også samtidig en løgn ind i mellem. Det er meget svært at finde ud af, hvor grænsen går mellem Erling Jepsens personlige liv og hans rollers liv. Man ved aldrig helt om man skal tro, at det er virkelighed eller det er det rene opspind.

Erling Jepsen kommenterer til tider sine bøger, men altid i en blanding af historier fra sin egen tid. Efter et foredrag på Gram bibliotek i 2005, hvor der deltog over 100 publikummer, var ingen af de fremmødte blevet klogere på hjemstavnsforfatterens virkelige liv og hans fantasiverden. De vidste godt alle sammen, at det ikke var deres nabo der blev talt om, og dog...!

Faktion - blanding af fakta og fiktion

Erling Jepsens forfatterskab og liv:

I det følgende vil Erling Jepsens forfatterskab blive beskrevet samtidig med, at handlingerne i hans værker flettes ind. På denne måde kan et overblik over både forfatterskabet og Jepsens liv tydeliggøres.

I 1956 bliver en lille dreng født i Sønderjylland. Han vokser op lidt uden for byen Gram med sine forældre, storebror og lillesøster. Hans far ejer byens købmandsbutik, hvor moren hjælper til.

I det lille hjem svinger humøret alt efter, hvordan omsætningen er i butikken. Går det godt, er det sjovt, men går det skidt er humøret trist. Faren går desværre konkurs med butikken, hvilket mærkes i det lille hjem med tæsk til de to drenge og pigen, der må trøste faren på sofaen om natten. (*Virkeligheden var meget værre* dr.dk-indslag)

Faren er en god taler og hjælper af og til den københavnske præst med begravelsestalerne. Den lille uskyldige dreng hjælper faren, hver gang der skal holdes tale. Han får hele kirken til at græde i kor, ved at holde faren i hånden og se trist ud. (*Kunsten at græde i kor* roman/film & *Humoristisk og absurd roman* dr.dk-indslag)

Allerede som 16-årig flytter drengen hjemmefra og begynder kort tid efter at studere. Undertiden kommer han dog tilbage til sit barndomshjem på besøg og ser gerne en boksekamp med farens store idol Muhammed Ali i fjernsynet. Det er dog ikke altid hyggen er intakt efter kampen. Farens uforløste ambitioner og sønnens fornægtelse over for farens drømme sætter det hele i kog. (*Muhammed Ali svigter aldrig* skuespil)

Drengen, der efterhånden er blevet en ung mand med egne meninger og holdninger, er blevet på vej til at blive en anerkendt forfatter. Han har skrevet flere skuespil, radiospil og enkelte romaner om søsteren, som blandt andet på grund af farens misbrug af hende, har været på en både psykisk og fysisk nedtur. Hun har gennem årene været indlagt på psykiatriske hospitaler og på afvænningsanstalt. (*Rejsen til Sankt Hans* skuespil og *På Sankt Hans* skuespil)

Den unge mand er efter studierne flyttet til København, hvor han nu lever som forfatter og har fået sin egen lille familie med kone og datter. (*Ingen grund til overdramatisering* roman) Han er vred på faren over dennes behandling af hans søskende og ham selv og beslutter sig for, at skrive endnu flere onde og grusomme bøger om sin familie i Sønderjylland. (*Med venlig deltagelse* roman/skuespil)

Efter en række skuespil om familien og efter at han tager søsteren med til psykiater, bliver faren for alvor sur og forbyder sønnen nogensinde at komme hjem igen. (*Så ikke sine forældre i ni år* dr.dk-indslag)

I en række skuespil og romaner beskriver forfatteren således, hvordan området og befolkningen er i Sønderjylland. Han beskriver, hvordan beboerne lever efter uskrevne regler og hvordan alle tilflyttere behandles som slemme fremmede indtil de tilpasser sig de uskrevne regler. (*Frygtelig lykkelig* roman & *Næste år bliver øllet bedre* skuespil)

Han fortæller i sine værker resten af Danmark, hvordan man bliver opdraget i Sønderjylland og hvorfor han har fået et anstrengt forhold til stedet. (*Kompliceret forhold* dr.dk-indslag & *Børn får bank i provinsen* dr.dk-indslag)

8 regler til Erling Jepsen

Der er utroligt mange gennemgående træk i Jepsens værker. Herunder er lavet en liste over de otte regler, der kan sammenfattes ved at kigge på hans værker. For at gøre reglerne eller de gennemgående træk mere tydelige, er der vedlagt tre uddrag fra hhv. skuespillet og romanen *Med venlig deltagelse*.

Udgangspunkt i egne erindringer

"Jeg laver ikke research det er et princip jeg har. Jeg har lavet research i 50 år, i og med at jeg har levet her på jorden i 50 år." (citat fra dr.dk-indslag)

Fantasi (uddrag 3)

Fantasien bruger han i til tider meget urealistiske scener, der med sikkerhed ikke er sket i den virkelige verden. Han beskriver forskellige situationer så grotesk, at det tydeliggøres, at det er fri fantasi.

Komisk midt i det tragiske (uddrag 2)

I denne ellers hyggelige scene gives der et billede af den frygtelige forhistorie som husets sofa har. Men ved hjælp af replikformuleringer og gestik får det en humoristisk drejning. Der grines ad det alvorlige.

Indirekte handling (uddrag 2)

I enkelte sætninger fortælles der om fortiden. Det bliver forklaret beskrivende og ligetil, så forhistorien væves i den nuværende handling.

Overdrivelse (uddrag 1 & 3)

I enkelte scener, oftest dem der bygger på fri fantasi, bliver tingene overdrevent dramatiske i forhold til deres minimale betydning.

Underspil (uddrag 1)

Modsat bliver vigtige og mere betydningsfulde begivenheder underspillet i forhold til deres betydning for hovedpersonen eller andre personer.

Litteratur i litteraturen (uddrag fra romanen)

I romanen *Med venlig deltagelse* beskrives den virkelige situation som en del af dramaets situation. Allans situation som forfatter til et skuespil for Det Kongelige Teater er Erling Jepsens virkelige situation.

Fast form (se skuespillet eller læs bogen)

Publikum eller læseren fanges af den hverdags beskrevne situation i starten, men trækkes med ind i handlingen og gradvist bliver fortællingen mere og mere fiktiv. I Jepsens dramaturgi startes der altid med fakta og slutes altid med fiktion.

Uddrag 1 – Badescenen

HANNES

Åh jo, Margrethe. Kom nu ...

MARGRETHE

Godt. Men så må du først ned i kælderen.

JOHANNES

(pludselig angst) Nej, ikke det! Ikke kælderen!

MARGRETHE

Så kan du godt glemme det igen.

JOHANNES

Du vil da ikke have mig ned i den kolde, uhumske kælder her midt om natten.

MARGRETHE

Det er flere uger siden du har været i bad. Du lugter!

JOHANNES

Jamen Margrethe, mit ben gør så ondt ... Jeg kan dårligt gå, kan jeg ikke vaske mig i køkkenet ...?

MARGRETHE

Nej. Hvis du er rask nok til "det", så er du også rask nok til at gå i kælderen først.

Han rejser sig, er rystet, vakler hen over stuegulvet, slæber det dårlige ben efter sig. Hun finder håndklæde til ham og hjælper ham hen til kældertappen. Går med ham ned.

JOHANNES

Hvad skal du?

MARGRETHE

Hjælpe dig selvfølgelig.

JOHANNES

Vil du kontrollere mig?

Mens de går ned ad trappen, banker det på hoveddøren. De hører det ikke.

JOHANNES

Jeg fryser allerede, jeg får lungebetændelse. Det er ikke noget at udsætte en gammel syg mand for her midt om natten.

MARGRETHE

Så kunne du have givet mig det badeværelse som du lovede mig dengang vi blev gift.

JOHANNES

Det er tres år siden, Margrethe.

MARGRETHE

Syns du så ikke det snart er på tide? Nu har vi jo råd, vi har sparet op af folkepensionen.

JOHANNES

Nu er vi jo gamle, det giver da ingen mening at bruge så mange penge på os. De par år vi har tilbage, nu er det da for sent.

MARGRETHE

Det er ikke for sent for mig.

Han vrisser igen. Der lukkes op for brusevand.

MARGRETHE

Kom så i gang, over det hele.

JOHANNES

Jaja, sinne sinne.

Uddrag 1 – Badescenen

En gammel mand kigger ind ad stuevindue, banker på ruden.

MARGRETHE
Hvad bliver det til? Vask dig nu! Over det hele - giv mig skrubben!

JOHANNES
Nej, jeg kan selv.

MARGRETHE
Ellers bliver det ikke ordentligt, Johannes. Kom her ...

JOHANNES
Hvad? Nej. Av av! Du er ellers hård.

MARGRETHE
Ellers bliver du jo ikke ren.

JOHANNES
Da ikke dernede med skrubben! Da ikke der ... Hold op for hulen ... Gå væk!

MARGRETHE
Skal du spytte?

Bryderi, han falder. Ømmer sig. Hun går.

JOHANNES
Hjælp mig! Jeg faldt, Margrethe. Jeg kan ikke komme op.

MARGRETHE
Meget kan jeg finde mig i, men ikke at du spytter.

Han ligger og vånder sig under bruseren. Hun kommer op i stuen, tørrer ansigtet for spyt.

MARGRETHE
Ja, skrig du bare lille mand. Så kunne du have givet mig det badeværelse dengang.

Hun sætter sig foran fjernsynet og kigger i ugeblad. Det banker, hun lukker Sven, manden fra før, indenfor. Han hører Johannes i kælderen.

SVEN
Hvad sker der?

MARGRETHE
Nå, det er bare det sædvanlige, jeg kan ikke få ham i bad. Vil du have en kop kaffe, Sven?

SVEN
Du tror ikke han har brug for hjælp?

MARGRETHE
Nej nej.

Uddrag 2 - Sofaen

CHARLOTTE

Der er noget i alle familier.

MARGRETHE

Ja, men ikke så meget som i vores. Allan og hans far, de havde så meget tilfælles, og alligevel kunne de slet ikke med hinanden. Overhovedet slet ikke. Når de først tørnede sammen, sådan for alvor, så gik det helt galt. For som jeg sagde til min mand: Du skal ikke slå på dem, når de er store. Det kan endda gå så længe de er små, men når de er store, så er de så nærtagende. Men han ville ikke høre.

Allan slår en mørk latter op. Så tier han brat og falder i staver.

MARGRETHE

Akeja. Tiden går.

ALLAN

Det gør den.

Så falder bornholmeruret i slag; denne gang bliver Allan ikke forskrækket, det er næsten som om han har ventet det, selv om han ikke har kigget på urskiven. De sidder alle i tavshed, mens timeslagene fylder rummet. Margrethe kan se at Allan trænger til lidt opmuntring.

MARGRETHE

Du klarede det på din måde. (Han smiler varmt til sin mor. Men så fortsætter hun) Selv om du skriver lidt meget om dengang, i dine skuespil og bøger og sådan.

(Han falder lidt sammen igen.) Du kan tro der er mange her i gaden der siger til mig, at det er forkert af dig, Allan. Du skulle have ventet til jeg var død, siger de. Men nej, siger jeg, han skriver hvad han må skrive, han er min søn og jeg elsker ham lige så meget for det. Og det meste af det er jo sandt. (Til Charlotte) Jeg tænker du har hørt om det med Sanne? Hendes far var ikke over for hende som en far bør være over for sin datter. Hvad der ikke er foregået på denne her sofa ...

Margrethe klapper på den røde sofa hun sidder på.

ALLAN

Kunne I da ikke have købt en ny, mor?

CHARLOTTE

(rejses sig) Jeg tror jeg går ud i haven lidt.

MARGRETHE

Ja, hvor er det blevet et dejligt vejr. Men som jeg da snakker, vi glemmer helt at tale om dig, Charlotte. Jeg ved jo ingenting om dig, nu er det snart din tur.

Men Charlotte er allerede ude af stuen. Margrethe står midt på stuegulvet, lidt rådvild, ved ikke om hun skulle følge med Charlotte eller blive hos sin søn.

MARGRETHE

Sagde jeg for meget?

ALLAN

Nej nej.

Uddrag 3 - Kirkegården

ALLAN

Sanne, hvad vil du?

SANNE

(finger for munden) Sssss!

Hun begynder at grave på farens grav. Pludselig oplyses det hele af et lyn. Så er der halvmørkt igen.

ALLAN

Hvad fanden er det du laver?

SANNE

Jeg vil jo bare hjælpe dig, du må ikke skælde mig ud. Du skal have fars mælkekasket. Og du tør jo ikke selv grave kisten op.

Hun lægger hovedet på skrå og ligner en lille uartig pige. Han kigger mållos på hende, mens hun graver videre. Så river han skovlen ud af hånden på hende.

SANNE

Du skal have den kasket, så får du det bedre. Og så er du ikke så vred på mor.

ALLAN

Det kan godt være, men derfra og så til at grave sin egen far op!

SANNE

Ville du virkelig have skudt vores mor? (Intet svar.)
Hvad, Allan, ville du? (Han svarer stadig ikke, det

foruroliger hende.) Du må vist hellere snakke med nogen.

ALLAN

Nå?

SANNE

Ikke psykologer, de sidder bare og hælder vand ud ad øret, du skal til en psykiater. De siger hvad du skal gøre og ikke gøre, og så udskriver de medicin. Det hjælper. Men pas på ... du må ikke tage for meget, du skulle nødig ende ligesom mig.

ALLAN

Ja. Det skal jeg nok.

SANNE

Allan, du går for meget op i hvad der foregik på den sofa. Det er så længe siden, og jeg var nok blevet sindssyg alligevel.

ALLAN

(bliver vred igen) Sanne! Du blev ofret!

Sanne skutter sig. Hun vil ikke høre på ham, nu begynder hun at ryste igen. (I baggrunden ser vi Madsen, Detlefsen og Budde komme ind på kirkegården.)

ALLAN

Desuden er du ikke sindssyg.

Uddrag 3 – Sofaen

SANNE

Jo, det er jeg i hvert fald, det har jeg sort på hvidt. Der er noget helt galt med mig, det var der helt fra begyndelsen. - Og du skal også passe på, Allan. Det er noget der ligger til familien.

Så fik han den at tygge på; hun tager skovlen ud af hånden på ham og graver lidt igen. Han står og ser på, passivt, har ligesom opgivet det hele.

Så hører de nogen nærme sig. Sanne smider skovlen, og hun og Allan gemmer sig bag en busk. Taler lavmælte sammen.

SANNE

Hvem er det?

ALLAN

Nu kommer de og henter mig.

De tre gamle stavrer langsomt hen til gravstedet, står lidt og kigger på skovlen og det lille hul. De konfererer indbyrdes. Drikker punch af termokande, banker piben ud. Det tordner og lyner over hovedet på dem, men det er som om de slet ikke registrerer det, ja nærmest befinder sig godt ved det. Så begynder de at lede bag buske og gravstene. Madsen kommer hen mod det ste, hvor Sanne og Allan sidder.

Allan skal lige til at rejse sig, da Sanne trækker ham tilbage; i stedet rejser hun sig selv og går Madsen i møde.

MADSEN

Hvad foregår der her? Nå, er det dig, Sanne?

SANNE

Jeg kan forklare det hele.

MADSEN

Det håber jeg sandelig. Ellers må vi ringe efter politiet.

SANNE

Det drejer sig om min fars mælkekasket ...

MADSEN

Mælkekasket?

De fjerner sig langsomt, og vi kan ikke længere høre hvad de taler om, kun løsrevne ord. Men vi ser de to andre mænd blande sig, og de bliver ved at skælde Sanne ud. Hun er meget indsmigrende, og efterhånden lader mændene sig formilde. Nu begynder de at grave, men de dækker ikke hullet til, de graver jord op! Når de ikke graver, står de og fjanter med Sanne. Vi hører hendes hæse latter og indimellem en gammel mands gnæggen. Allan lister sig nærmere og ser at hun giver dem lov til at rage på sig, under blusen og under kjolen. Han skynder sig tilbage til busken, sætter sig med ryggen til, han har set mere end nok.

MADSEN

Det må vi egentlig ikke det her.

DETLEFSEN

Nej, og det er ikke noget vi ellers gør.

Uddrag 3 – Sofaen

Scene 25.

En times tid senere, samme sted. De tre gamle graver ikke længere, jordvolden er vokset betragteligt. Sanne kommer hen til Allan.

SANNE

Vil du se vores far?

Han bliver siddende helt stille, tysser på hende.

SANNE

De ved godt du er her. Kom nu bare, de gør ikke noget.

Allan rejser sig og går slukøret med hende. De tre gamle er ikke det mindste forbavsede over at se ham, de nikker højtideligt og vinker ham nærmere. Han går med skridt der bliver mindre og mindre, og indimellem stopper han helt op. Til sidst står han helt henne ved graven og kigger ned.

SANNE

Så er det nu.

ALLAN

Hvad er det I vil have mig til?

MADSEN

Vil du have den mælkekasket eller hvad?

BUDDE

For så må du selv tage den.

Allan tør ikke, men han kan heller ikke lide bare at stikke af og overlade Sanne til de tre gamle. Hun står og venter imellem dem. Hendes tøj er i uorden; Allan ser det, og hun skynder sig at rette det.

SANNE

Nu har vi haft alt det arbejde for din skyld, noget må du selv gøre.

Han kigger ned i hullet igen, Detlefsen tænder en lommelygte (eller maglite, som hænger i bæltet) og rækker ham den. Med rystende hånd lyser Allan ned i graven. Han lægger sig på alle fire, læner sig ind over hullet og stikker en arm ned; strækker den så langt han kan. Men så bliver han slået med en krykke over nakken! Han bliver puffet ned i hullet af de gamle mænd! Allan kæmper imod, slår vildt om sig og kommer op igen, men så slår mændene ham tilbage med krykke og stok og rollator. Sådan går det frem og tilbage en tid, Sanne får givet Allan en hånd, men så knalder de to søskende hovederne sammen. Sanne bander og svovler, så er hun klar igen, Allan må ned på hug og kniber øjnene sammen i smerte. Da han åbner dem, kan han først ikke se noget, så ser han ligesom for meget. Budde vil løfte sin rollator for at rette et afgørende slag mod ham, men har ikke kræfterne. Madsen og Detlefsen træder til og griber i metallet fra hver sin side. Ved en fælles kraftanstrengelse får de den løftet op over deres hoveder, men i det samme lyder der et sønderrivende brag fra oven. Lynet slår ned i rollatoren, som lyser rødt, og stødet forplanter sig ned i de tre mænds knogler; de sitrer og spjætter med benene. Deres skeletter lyser i mørket, og nu begynder de at danse ufrivilligt for øjnene af Allan. Han ryster på hovedet og træder et skridt tilbage; det her kan ikke passe. Så falder han baglæns ned i graven og vi hører kistelåget klappe i.

Uddrag fra romanen *Med venlig deltagelse*

Allan nikkede og gik ind på kontoret, tændte computeren. Så var det nok, kunne han mærke. Ikke flere detaljer. Arbejde, arbejde, det var det der skulle til for at komme videre. Men han havde svært ved at koncentrere sig om det han skulle, nemlig at skrive, og det var noget skidt, for han skulle snart være færdig med sit nye skuespil. Det var et bestillingsarbejde til Det Kongelige Teater, og han havde fået penge forud.

Da han steg på toget i København, var han ellers så kry. Han ankom i sidste øjeblik, havde ikke fundet sin plads før toget satte i gang. Stadig forpustet satte han sig og fandt sine papirer frem af tasken; nu skulle der arbejdes. Han skulle lige være færdig med en vanskelig scene til Det Kongelige. Da togstewardessen kom, bestilte han cappuccino, men da hun var gået, lo han ved sig selv; det var jo ikke cappuccino, det var bare noget pulver rørt op i vand. Så skrev han nogle noter i hånden, hurtigt og hektisk, han kunne dårligt selv læse det, det betød mindre. Det var det store politiske drama som var i støbeskeen. Nu var det nok med familiehistorier, det havde teaterchefen sagt, og Allan var helt enig. Nu skulle der tænkes stort.

- Jo alt er vel, sagde han. - Jeg gør visse fremskridt i min efterforskning. Der er nok tale om at de har pint min far ihjel, sådan i det stille. Især har mor, men hendes genbo, Svend, har nok hjulpet til. Han er lun på hende, det har han været altid, han vil have hende for sig selv. Jeg ved ikke hvad jeg vil gøre ved det, men det er dem. Dem og så den irakiske reservelæge; det var ham der gav min far dødsstødet...

Charlotte troede vist ikke rigtigt på det, eller også var hun træt af at høre på det. Hun afbrød: - De har for resten ringet fra Det Kongelige Teater, sagde hun, - de ville gerne tale med dig.

Åh nej, dem havde han glemt. Han havde ikke fået skrevet noget endnu, nu måtte han snart få hul på det. - Jeg ringer til dem, sagde han. - Det varer ikke så længe, så kan jeg komme hjem igen. Og så går jeg i gang. Jeg skal bare lige have ryddet op herovre.